SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2447

av Annelie Hastig Olsson (M)

Förändrat regelverk för Försvarsmaktens miljötillstånd och civilsamhällets utvecklingsmöjligheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förändra regelverket så att civilsamhället kan fortsätta verka och utvecklas i områden kring Försvarsmaktens skjutfält, utan att detta begränsar Försvarsmaktens möjligheter till övningsverksamhet, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi befinner oss i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget under efterkrigstiden. Det är därför av yttersta vikt att vi snabbt och effektivt stärker vårt försvar. Det gäller såväl materiella resurser som operativa förmågor. Det finns ett starkt stöd i civilsamhället för att ge försvaret betydande resursförstärkningar, men också att Försvarsmakten ska ges möjlighet att utveckla sina förmågor genom bland annat övningsverksamhet.

Runt om i Sverige finns Försvarsmaktens övningsområden med civilsamhället i dess direkta närhet. Så har det varit under lång tid, och förståelsen och acceptansen för Försvarsmaktens verksamhet, i och med den ökade hotbilden, är nu större än på mycket länge.

Under senare tid har dock Försvarsmakten utökat påverkansområdena kring flera övnings- och skjutfält. Detta har inte skett till följd av framförda klagomål från boende i områdena, utan snarare av oro för att eventuella framtida klagomål ska få negativa konsekvenser för framtida miljötillstånd. Att Försvarsmakten utökar påverkansområdena runt övningsfälten får en mycket negativ påverkan på de delar av civilsamhället som berörs. Det handlar dels om möjligheterna att fortsätta verka och utvecklas, exempelvis genom nybyggnation och etablering eller utveckling av näringsverksamheter, dels om den negativa ekonomiska påverkan som kan uppstå på fastigheter som hamnar inom de utökade påverkansområdena.

Detta riskerar få en kontraproduktiv effekt. I stället för att stärka förståelsen och förtroendet mellan civilsamhället och Försvarsmakten riskerar det att skapa motsättningar och konflikter som hade kunnat undvikas. Det är olyckligt om en utveckling som syftar till att värna Försvarsmaktens verksamhet samtidigt leder till att människor och företag som under lång tid levt och verkat sida vid sida med Försvarsmakten får försämrade förutsättningar att fortsätta göra det.

Därför bör regeringen överväga att se över regelverket i syfte att finna en ny ordning där särskild hänsyn tas till vilken verksamhet som etablerades först. En grundläggande princip bör vara att en redan etablerad försvarsverksamhet inte ska kunna begränsas till följd av att ny verksamhet tillkommer i dess närhet. Den som exempelvis väljer att bygga bostäder eller etablera näringsverksamhet i närheten av ett befintligt övningsfält bör vara medveten om och ha en acceptans för de störningar som Försvarsmaktens redan etablerade verksamhet kan innebära. På motsvarande sätt bör senare etableringar inte kunna utgöra grund för att begränsa Försvarsmaktens möjligheter att bedriva sin verksamhet genom framtida miljötillstånd.

Med en sådan ordning skapas bättre förutsättningar för både Försvarsmakten och civilsamhället att finnas, verka och utvecklas i varandras närhet. Det handlar om att värna både Sveriges försvarsförmåga och människors och företags möjligheter att leva och verka. De båda intressena behöver inte stå i motsats till varandra, utan bör kunna förenas genom långsiktighet, samförstånd och ömsesidig acceptans.

Annelie Hastig Olsson (M)